

SDG'nin başarısına ilişkin izleme ve raporlama konularında vurgu yapan Birkaç ülke tarafından UNESCO İstatistik Enstitüsü'nden söz edildi.

Disiplineler Arası ve Sektörler Arası İş birliğinin Geliştirilmesi

10. Bir grup Ülkeler, Doğa Bilimleri Sektörü'nün disiplinler arası özellikle sosyal bilimler ile çalışmasının önemine vurgu yaptılar. Çeşitli Temsilciler, UNESCO'nun sürdürülebilir bilime odaklanmasının altını çizdiler.

11. UNESCO Temel Program II etkilerini artırmak amacıyla kategori 1 ve 2 merkezleri, Başkanlıklar ve ortaklar gibi güçlü ağların avantajlarından faydalanmasını önerdiler.

12. Üye Devletler, Birleşmiş Milletler Sekretaryasının Bilimsel Danışma Kurulu'na desteklerinden ötürü UNESCO'ya takdirlerini ilettiler.

13. Çeşitli Temsilciler, IOC aracılığıyla iklim değişikliği ve afet riski azaltılması alanlarında UNESCO'nun sorumluluğunda olan işlerin önemini altını çizdiler.

14. UNESCO Gelişmekte Olan Küçük Ada Devletleri eylem planı uygulaması planı taslağı hazırlanırken Sektörler arası işbirliğine özel vurgu yapılmalıdır.

Gençler ve Kız Çocukları Odaklı Bilimsel Eğitim Güçlendirilmesi

15. Bilimsel bilgi sahibi öğretmen eksikliğini çözmek için öğretmen eğitiminde bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik (STEM) alanlarına odaklanma gerekmektedir. Dahası gençler ve kız çocuklarına bilimsel çalışmalarda ilham vermek amacıyla daha fazla çaba sarf edilmelidir.

16. Yerel ve Yerli Bilgi Sistemleri (LINKS), gençler ve cinsiyet bütün Temel Program II çalışmasında güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması gereken önemli öncelikler olarak bahsedilmişlerdir. Özel stratejiler, söz konusu gruplara dâhil edilmeli ve onlarla yakın ilişki içerisinde olmalıdır.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri uygulanması

17. Temsilciler, Kurum'un, ulusal önceliklerin karşılanmasında Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanmasına yardım etmesi konusunda özellikle isteklidirler. Bazı Temsilciler, Temel Program II etkinlikleri aracılığıyla Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin başarıya ulaşmasında Kurum'un daha etkili ve stratejik olabileceğini düşündüler. UNESCO'nun bu alandaki mevcudiyetinin güçlendirilmesi amacıyla bir takım müdahaleler talep edildi.

18. Kuruluşlar arası koordinasyon ve işbirliği, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin başarılı uygulanmasını sağlamak için ülke düzeyinde öncelikler ve ihtiyaçlar dikkate alınarak daha fazla geliştirilmelidir.

19. Tartışmaya cevap olarak, ADG/SC ve ADG/IOC olumlu yorumları için Üye Devletlere teşekkürlerini iletti ve 2030 Gündeminde UNESCO'nun kilit rol oynamasını sağlamak için Üye Devletler tarafından yapılan önerileri dikkate aldı.

Ek II

Genel Direktör ve UNESCO Genel Konferansı 38. Oturuma Sunulmak Üzere Beş Hükümetlerarası/Uluslararası Bilimsel programlar (ISPs) ve Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu (IOC) Başkanı adına Ortak Bildiri

Uluslararası Temel Bilimler Programı (IBSP)

Uluslararası Jeoloji Bilimleri Programı (IGCP)

Uluslararası Hidroloji Programı (IHP)

İnsan ve Biyosfer Programı (MAB)

Sosyal Dönüşüm Yönetimi Programı (MOST)

ve

Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu (IOC)

Başkanlıkların istişaresi ile oluşturuldu

(Paris, 2 Kasım 2015)

Son Genel Konferansta, 2015 kalkınma gündemi sonrası bağlam çerçevesinde bilim-politika-toplum kesişimini güçlendirmek dâhil sürdürülebilir kalkınma için bilimden yararlanmak amacıyla UNESCO Orta- Dönem Stratejileri için tanımlanan görevi memnuniyetle karşıladık. Bugün, geçtiğimiz iki yılda söz konusu görevleri temel alan birçok kalkınma hareketini memnuniyetle görebiliriz.

Bilim, teknoloji ve yenilik (STI), 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefini (SDGs) destekleyen ortak temalardır. Bizler, Birleşmiş Milletler Genel Sekretaryasının Bilimsel Danışma Kuruluna (SAB) gerçekliğe dönüştürmedeki rolleri nedeniyle teşekkür etmek istiyoruz ve değerli Kurul'un üyelerinin adaylığı için ISP'nin UNESCO ile birlikte çalıştığını hatırlatmak istiyoruz. Onaylanan Sürdürülebilir Kalkınma 2030 Gündemi son yıllarda yapılan ISP önerilerini doğrular ve bizler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SDGs) ikisini başarma konusundaki rollerimizden dolayı gurur duyabiliriz. IHP, Hedef 6 "Erişilebilirlik ve Sürdürülebilir Su Yönetimi ve Herkes için Sağlık Hizmetleri" ve onun birçok hedefiyle açıkça bağlantılıdır. IOC, Hedef 14 "Sürdürülebilir Kalkınma için Okyanuslar, Denizler ve Deniz Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı" ve onun birçok hedefiyle açıkça bağlantılıdır.

Daha geniş ölçekte, ISP'nin, hem bireysel hem de ortaklaşa Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine katkıları olacaktır. Bizler UNESCO Üye Devletleri'ni yardım arayışlarında destekleyeceğiz.

Söz konusu hedefleri nasıl başaracağımıza dair bazı gelecek kararlarının taslağını belirtmek istiyoruz.

Uluslararası Temel Bilimler Programı (IBSP)

Temel Bilimler, bütün uygulama- yenilikler ve insanların refahı ve çevre kalitesi için geliştirilen yeni teknolojinin arkasında kalmaktadır. Az gelişmiş ülkeler de dâhil bütün ülkelerde bilimsel eğitim ve kuruluşların gerekli olmasının nedeni budur. Bu IBSP rolünün bir parçasıdır. IBSP son zamanlarda yeşil kimya ve 2015 Uluslararası Işık ve Işık Temelli Teknolojiler yılı olarak, insan sağlığını korurken, şehirleri daha yaşanılabilir kılan, üretimi ve tüketimi azaltan, yenilenebilir enerji sağlayan ve sera gazlarının salınımını azaltan sürdürülebilir kalkınmaya destek sağlayan iki alana odaklanmıştır. IBSP'nin STI çalışması Hedef 9, amaç 9.5; Hedef 12, amaç 12.a ve Hedef 17, amaç 17.8 için önemli bir rol oynar. IBSP insanlığın geleceği için temiz sürdürülebilir kalkınmaya bir dizi seçenek sunan diğer ortaklarla aynı fikirdedir.

Uluslararası Jeoloji Bilimler Programı (IGCP)

Yer Bilimleri, değişimin azaltılması için yer sistemlerinin nasıl yönetilebileceğinin yanı sıra jeolojik kayıt ve disiplinler arası yaklaşımlar temelinde dinamik iklim rejimi şartlarında yer sistemlerinin nasıl değişmeye devam edeceğinin anlaşılması konusunda kritik bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda, hidrokarbonlar olarak adlandırılan jeolojik kaynakların kullanılması insan kaynaklı iklim değişikliğinin temel sebebidir. Jeoloji Bilimlerinden sorumlu tek Birleşmiş Milletler kuruluşu olarak UNESCO- IGCP dünya kaynaklarının ve değişen sistemlerin yönetimi ve daha iyi anlaşılabilmesi için uluslararası işbirliğinin teşvik edilmesinde kritik rol oynamaya devam etmektedir. IGCP projeleri, bilimsel verilerin halka ve özellikle gençliğe aktarılması için gereklidir. İklim araştırmalarında, IHP ve IGCP, IGCP projesi üzerinde Orta Asya'nın buzullarının geçmiş ve gelecek değişimlerini anlayabilmek adına ortaklaşa çalışmaktadırlar.

Önerilen Uluslararası Jeoloji Bilimleri ve Genel Konferans sırasında görüşülen Jeo-parklar Programı'nın katılması ile UNESCO Yer bilimleri, hedef 4, 12 ve 16 öncelikli olarak sürdürülebilir turizm programlarını güçlendirmenin yanı sıra her düzeyde jeolojik eğitim araştırmalarının yayılma olanaklarını genişletebilir.

Uluslararası Hidroloji Programı (IHP)

IHP, 2030 Gündem uygulanmasının ve özel su hedef 6 ve ilgili hedeflerin (11, 12, 13 ve 15) yanı sıra özellikle iklim, ekonomi ve toplumsal istatistikler ile alakalı mevcut ve gelecek küresel değişimler bağlamında, su miktarı, erişilebilirlik, kalite gibi önemli yönleri kapsayan "Sekizinci Aşama" aracılığıyla su güvenliğini sağlamak için çaba göstermektedir. IHP, yeterli politikanın geliştirilmesi için gerekli olan fiziksel, sosyal, ekonomik ve çevresel yönleriyle su sorunlarının bilgi, anlayış ve değerlendirilmesinin artırılmasında ve hayati konularda çözüm geliştirilmesinde uluslararası işbirliği ve bilim temelli yaklaşımı destekler. IHP, özellikle afet risk yönetim yeteneğini geliştirmek amacıyla hidrolojik farklılıkların değişiminin yönetimi ve tahmini için su araştırmaları, kontrol ve yönetimi, su kaynaklarının korunması ve akıllı ve uygun fiyatlı teknolojiler kullanarak su hizmetlerinin sağlanması ile ilgili, öncelikli olarak Afrika ile gelişmekte olan ülkelerde kapsamlı, uzun vadeli ve bütüncül bir strateji geliştirilmesini destekler.

İnsan ve Biyosfer Programı (MAB)

MAB ve 617 milyon hektar toprağı kaplayan 120 Üye Devletin 651 karasal ve kıyı/deniz ekosistemlerinden oluşan Dünya Biyosfer Rezervleri Ağı, çok çeşitli gelişim bağlamlarında 170 milyondan fazla yerel ve yerli insanın sırasıyla Hedef 15 “karada hayat” ile Hedef 1 ve 2 yoksulluk ve gıda güvenliği, Hedef 6 temiz su, Hedef 11 şehirler, Hedef 12 sürdürülebilir tüketim ve Hedef 13 ve 14 iklim değişikliği ve okyanuslar arasında bağlantı kurmasını mümkün kılmıştır. Genel Konferans’ın söz konusu oturumunda onaylanacak 2015- 2025 MAB Stratejileri ve Mart 2016 Lima’da Biyosfer Rezervleri Dünya Kongresi sunulacak Küresel MAB Eylem Planı, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, ekosistem işlev ve hizmetlerinin iyileştirilmesi, iklim değişikliği ve etkilerine müdahale, yeni yeşil gelişim fırsatları yaratılması ve sürdürülebilir bilimin uygulanmasının geliştirilmesi amacıyla bütün UNESCO ISP ile ortak eylemler sağlayacaktır.

Sosyal Dönüşüm Yönetimi Programı (MAB)

Sosyal Kalkınma Bakanlığı Forumları, MOST Okulları ve milli komiteleri aracılığıyla MOST Programı 20 yıldan fazla dünya genelinde ülkelerde iklim değişikliğinin sosyal boyutlarıyla mücadelenin yanı sıra yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, sosyal içermeye, eşitsizliklerin azaltılmasında, toplumsal cinsiyet eşitliğinde, barışın sağlanmasında, adil ve kapsayıcı toplumların yaratılmasında olumlu sosyal dönüşümü teşvik etmektedir. MOST Programı, özel kanıta dayalı politikalar gerektiren Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 1, 8, 10, 11 ve 16’nın gerçekleştirilmesine katkılar yapmasından ötürü önemli bir konumdadır. Söz konusu ilişki, “arkada kimseyi bırakmamak” yaklaşımının karşılığı da dâhil gündem tarafından korunan evrensel standartlara karşı UNESCO’nun kalıcı sorumluluğunu yansıtıyor.

Yaklaşan MOST etkinliklerini hazırlamak için, Genel Konferans’tan, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesindeki rolünün tartışılmasının yanı sıra Program için yeni kapsayıcı strateji uygulamasını, tecrübelerini yaygınlaştırarak ve yerel MOST komitelerinin kurulmasını teşvik ederek dikkate alması istendi.

Uluslararası Oşinografi Komisyonu (IOC)

Birleşmiş Milletler okyanus bilim organı olarak IOC, deniz kaynaklı tehlikeler için uyarı sistemlerinin yanı sıra kıyı ve okyanus yönetimi için bilim inşasına katkı sağlayacaktır. Sürdürülebilir Okyanus gözlemleri ve bilimi, sağlıklı deniz ve kıyı ekosistemlerinin potansiyel değerinin ve rollerinin daha iyi değerlendirilmesi ve anlaşılması için zorunlu olacaktır ve bu sebeple okyanus hedeflerinin gerçekleştirilmesinin kritik araçlarıdır. Üye Devletlerin, sürdürülebilir anlamda okyanuslardan fayda sağladığını garanti ederek ve mevcut en iyi bilime dayanarak, IOC kapasite geliştirilmesi için deniz teknolojisi transferine ilişkin esaslara uygun olarak bilim kolaylaştırma yoluyla küresel bir platform sağlayacaktır.

İklim değişkenliği ve değişimi, yağış ve kuraklık, deniz seviyesi ve kıyı erozyonu gibi insanlığın refahının bağlı olduğu pek çok elemanı sıcaklık değişimleri ve okyanus asitlenmesi aracılığıyla, ekosistemlere baskı yaparak ve sağladıkları ürün ve hizmetleri etkiler.

İklim çeşitliliği ve değişimi; insan sağlığının bağlı olduğu sıcaklık değişimleri ve okyanus asitlenmesi yoluyla deniz seviyesi ve kıyı erozyonu, yağmur ve kuraklık yapılarının değişimi, ekosistemin değişimi ve bunların sağladığı ürün ve servislere etkileri gibi pek çok unsuru etkilemektedir. Okyanus- iklim bağlantısını tam olarak anlayabilmek için, IOC, Üye

Devletlere kapasite geliştirme ve bilgi inşasında, iklim etkilerinin azaltılması ve adaptasyon stratejilerinin artırılması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla yardım edecektir. Özellikle, IOC, kıyasal akiferler, deniz suyu karışması, sınır ötesi su sistemleri arası etkileşimin yönetimi ve değerlendirilmesinde ve deniz, kıyı biyolojik çeşitliliğinin korunması için ekosistem tabanlı yönetim araçlarının uygulanmasında IHP ve MAB ile birlikte çalışacaktır.

Sonuç olarak, ISP Başkanları olarak aşağıda belirtilenler konusunda anlaşmaya vardık:

Genel Direktör'ün, UNESCO içerisinde, SAB ile işbirliği dâhil daha geniş uluslararası topluluklarda, IPBES, IPCC ve Gelecek Dünya dâhil UNESCO ötesinde uluslararası ve hükümetlerarası bilim kurumlarında bilimin rolünü güçlendirmek için bütün çabalarına desteğimizin devam edeceğini bildiririz. Bizler, bağımsız ve sürdürülebilir düşüncenin geliştirilmesini sağlayacak olan bilimsel araştırmayı ve 2030 Gündemi tarafından konulan hedeflerin başarıya ulaşması için Birleşmiş Milletler Sistemi içerisinde gerçekleştirilen eylemleri kamuya açık hale getirirken ISP'nin ve UNESCO'nun rollerinin farkındalığını sağlamaya devam edeceğiz.

Bizler, temel çevresel bağışçılardan ortak bütçe dışı fon arayışına devam edeceğiz ve UNESCO'nun Amaca Uygun çalışmalarını, bağışçılar için UNESCO'nun saygınlığını koruyacak olan Birleşmiş Milletlerin söz konusu girişimi bağlamında memnuniyetle karşılarız.

Bizler, eğitim ve kapasite geliştirme programlarından politika tavsiyesi ve uluslararası araştırma desteğine, bilimin gerçek önceliklerini düşünerek yeni küresel gündem şartlarında beklenen rollerin gerçekleştirilmesini sağlayan UNESCO Üye Devletlerin desteğine güveniyoruz.

Başkanlar:

Berhanu Abegaz (IBSP)

Patricia Vickers-Rich (IGCP)

David Korenfeld Federman (IHP)

Sergio Guevara Sada (MAB)

Alicia Kirchner (MOST)

Peter Haugan (IOC)

Birleşmiş Milletler
Eğitim, Bilim ve Kültür
Kurumu

UNESCO
Türkiye
Millî Komisyonu